

HARMINCEGYEDIK FEJEZET

NEMZETKÖZI REAGÁLÁS ÉS KÖZBELÉPÉS

A NÁCIKNAK a végleges megoldás végigvitelére irányuló nyomatékos és kíméletlen törekvései leleplezték az uralmuk alá került zsidó közösségek kiszolgáltatottságát, a szabad világ zsidó vezetőinek cselekvésképtelenségét és gyengeségét, s a nem náci és náciellenes világnak a zsidók helyzete iránti közönyét.

A semleges országok és a szövetségesek, a Vatikán és a Nemzetközi Vöröskereszt vezetői – bár 1942 óta tisztában voltak a nácik népiértő terveiivel – 1944 júniusáig nem álltak ki a zsidók mellett, nem siettek a segítségükre. Hallgatásukat és tétlenségüket alkotmányos és nemzeti érdekekre hivatkozva indokolták. A szövetségesek, bár aggódtak a zsidók sorsáért, jottányit sem liberalizálták menekültpolitikájukat, és háborús stratégiájukat sem hagyták a zsidó tragédiától befolyásolni. A semleges államok, amelyek közül egyik-másik eredetileg a tengelyhatalmakkal rokonszenvezett, nem bocsátkoztak bele semmilyen műveletbe, amely kétségessé tehetné volna semlegességüket, s vonakodtak attól, hogy nagyobb számú zsidóval terheljék meg társadalmukat. A Vatikán gondosan ügyelt sajátos helyzetének és a katolikus egyház egész világra kiterjedő érdekeinek megóvására. A Nemzetközi Vöröskereszt attól tartott, hogy beavatkozása veszélyeztetné a hadifoglyok ügyében végzett hagyományos munkáját.

Az európai zsidóság katasztrófájára való nemzetközi reagálás csak 1944 júniusának vége felé lett együttérzőbb. Csakhogy ekkorra Magyarország vidéki központjaiban lezajlottak a deportálások, három hét telt el a második front megnyitása óta és már szinte mindenütt elkerülhetetlennek látták a Harmadik Birodalom bukását.

A Nemzetközi Vöröskereszt

1944 júliusának közepéig a Nemzetközi Vöröskereszt (NVK)¹ közvetlenül nem vett részt a zsidók jogainak és érdekeinek védelmében. Magyarországon is, mint mindenhol másutt, aggályosan ragaszkodott az